

KORTE RAPPORTAGE VVE MONITOR IN DE GEMEENTE HALDERBERGE

De gemeente Halderberge heeft tot taak het maken van proces- en resultaatafspraken bij Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Om deze afspraken te kunnen monitoren heeft de gemeente aan de GGD gevraagd een onderzoek hiernaar uit te voeren. Deze factsheet vat de resultaten van dit onderzoek samen. Op basis van deze monitor komt naar voren dat de VVE in de gemeente Halderberge inmiddels goed loopt. De instellingen zijn tevreden over de verschillende onderdelen en de samenwerking binnen de VVE. Een aandachtspunt blijft de inzet en terugkoppeling van de scholen naar VVE-instellingen en de interne terugkoppeling in organisaties. Daarnaast is het van belang dat instellingen medewerking verlenen aan het leveren van gegevens over het aantal peuters en over de resultaten. Vanwege de lage respons op de uitvraag over de aantallen peuters en resultaten biedt het onderzoek geen conclusies over het bereik en de resultaten van de VVE in Halderberge.

De respons op het onderzoek

In totaal is de vragenlijst ingevuld door 3 medewerkers van het consultatiebureau (werkzaam in alle kernen van de gemeente), 4 medewerkers van kinderdagverblijven, 4 medewerkers van peuterspeelzalen en 9 leerkrachten van scholen. De tabel laat per kern zien hoeveel van het totaal aantal kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en scholen gereageerd hebben.

Plaats	Kinderdagverblijf	Peuterspeelzaal	School
Bosschenhoofd	n.v.t	1* (van 1 peuterspeelzaal)	0 (van 1 school)
Oud Gastel	1* (van 1 kinderdagverblijf)	1 (van 1 peuterspeelzaal)	3* (van 3 scholen)
Oudembosch	1 (van 1 kinderdagverblijf)	1 (van 3 peuterspeelzalen)	2* (van 5 scholen)
Stampersgat	0 (van 1 kinderdagverblijf)	0 (van 1 peuterspeelzaal)	0 (van 1 school)
Hoeven	1 (van 1 kinderdagverblijf)	0 (van 1 peuterspeelzaal)	1 (van 2 scholen)

* meerdere medewerkers van één instelling hebben gereageerd

Naast de medewerkers, zijn ook de managers van bovengenoemde instellingen uitgenodigd om mee te werken aan het onderzoek. De manager van het consultatiebureau, zes managers van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen en acht directeuren van scholen gaven hieraan gehoor.

Aanbod en gerealiseerd bereik

In 2015 gaf de jeugdgezondheidszorg in totaal 87 indicaties voor VVE af in de gemeente Halderberge. De meeste indicaties waren voor kinderen in de kern Oudenbosch (61), gevolgd door Oud Gastel (10), Hoeven (8), Bosschenhoofd (5) en Stampersgat (3). Deze geïndiceerde of doelgroepkinderen zijn toegeleid naar VVE-programma's op peuterspeelzalen en kinderdagverblijven in Halderberge. Het onderzoek laat zien dat er in Halderberge geen wachtlijsten bestaan voor doelgroepkinderen. Sommige instellingen houden zelfs plekken vrij om deze kinderen zo nodig per meteen te kunnen plaatsen.

Per 1 januari 2016 heeft de gemeente de financiering van de VVE gewijzigd. Volgens de deelnemers aan het onderzoek heeft dit ertoe geleid dat een aantal ouders hun 'VVE-geïndiceerde' kinderen van de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf heeft gehaald.

Op de peildatum 1 januari 2016 zaten er in totaal 333 peuters op een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf in Halderberge, dit houdt in dat 65% (het totaal aantal 2- en 3-jarigen in de gemeente is 510) van de peuters uit de gemeente een voorschoolse voorziening in de gemeente Halderberge bezoekt. Van de 333 peuters hadden 101 peuters een indicatie voor VVE (verdeeld naar kern: 77 in Oudenbosch, 10 in Oud Gastel, 6 in Hoeven, 5 in Bosschenhoofd en 3 in Stampersgat). Van deze geïndiceerde of doelgroepkinderen vielen er 61 onder de financieringsregels van de gemeente.

Toeleiding naar VVE vanuit het consultatiebureau

De manier waarop het consultatiebureau toeleidt naar een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf varieert per kind. Toch zijn de betrokken medewerkers tevreden over de toeleiding. Alleen als er sprake is van weinig overleg tussen de VVE-instelling en het consultatiebureau over het kind zijn de betrokkenen minder tevreden.

De consultatiebureaumedewerkers signaleren dat zij sinds de wijziging in gemeentelijke financiering van VVE per 1 januari 2016 meer vragen krijgen van ouders. De bijbehorende informatiebrieven en aanvraagformulieren blijken te ingewikkeld opgesteld voor de ouders. Het is ook niet duidelijk wat ouders zelf uiteindelijk financieel bijdragen. Dit kan volgens de medewerkers een reden zijn dat ouders hun kinderen niet naar een VVE-instelling brengen. Soms ondersteunen de consultatiebureaumedewerkers de ouders bij het invullen van papieren, maar dit is erg tijdrovend. Soms ook verwijzen zij de ouders door naar de "experts" bij de peuterspeelzaal om de eigen bijdrage voor te rekenen, maar ook deze stap kan voor de ouders al een reden zijn om af te haken. Vaak krijgen de consultatiebureaumedewerkers hierover wel een signaal tijdens een consult, de inloopsprekuren of anders via de peuterspeelzaal. Er blijft echter altijd het risico dat doelgroepkinderen hierdoor onopgemerkt buiten de boot vallen.

Overleg

De medewerkers van het consultatiebureau, de kinderdagverblijven en peuterspeelzalen zijn over het algemeen tevreden over het onderling overleg over (potentiële) doelgroepkinderen en de frequentie.

Observaties van jeugdverpleegkundige bij kinderdagverblijf en peuterspeelzaal

De medewerkers van het consultatiebureau observeren op verzoek kinderen op locatie bij peuterspeelzalen en kinderdagverblijf. De frequentie van deze observaties is wisselend, maar hebben wel meerwaarde voor alle partijen.

Inloopsprekuren van jeugdverpleegkundige bij kinderdagverblijf en peuterspeelzaal

De consultatiebureamedewerkers houden gemiddeld 1 maal per maand een inloopsprekuren voor ouders op verschillende peuterspeelzalen en kinderdagverblijven.

De betrokken peuterspeelzalen geven de meerwaarde aan van deze inloopsprekuren voor zowel ouders als medewerkers: laagdrempelig contact en korte lijnen.

Bij kinderdagverblijven beperkt de meerwaarde zich vooral tot het onderling contact als professionals/ ketenpartners. Er komen namelijk nauwelijks ouders.

Doorgaande lijn

Overdracht naar basisschool

De peuterspeelzalen en kinderdagverblijven dragen 'hun' kinderen altijd over naar de basisschool als het kind de schoolgaande leeftijd bereikt. Bij toestemming van de ouders vindt deze overdracht schriftelijk plaats. Bij geïndiceerde of doelgroepkinderen is deze overdracht - bijna - altijd 'warm', dat wil zeggen overgedragen in een overleg.

De onderzochte medewerkers beoordeelden hun tevredenheid over de overdracht gemiddeld als volgt:

- Medewerkers peuterspeelzalen: 7,6
- Medewerkers kinderdagverblijven: 7,9
- Medewerkers scholen: 7,8

Koppeloverleg

Per kern zijn koppels gevormd tussen medewerkers van kinderdagverblijven/peuterspeelzalen en basisschool om de doorgaande lijn te borgen. Over het algemeen zijn de betrokken medewerkers tevreden over het koppeloverleg, gemiddeld geven zij een 7,5.

Redenen voor ontevredenheid zijn: te lage overlegfrequentie (1x per jaar), het overleg is pas recent gestart (najaar 2015), een beperkte samenwerking tussen het koppel en "het koppeloverleg is vooral op hoger niveau, de werkvloer is niet altijd betrokken".

Protocol

Uit het onderzoek komt naar voren dat niet alle onderzochte medewerkers gebruik maken van het Protocol Gegevensoverdracht uit 2015. Diegenen die het protocol wel gebruiken zijn tevreden daarover. Het protocol geeft inhoudelijke informatie over het kind aan de hand van een aantal ontwikkelingsgebieden.

Een punt van aandacht bij de 'doorgaande lijn' naar basisscholen, is dat de voorschoolse instellingen de afgesproken terugkoppeling van de scholen over doelgroepkinderen missen. Deze moet binnen zes weken plaats vinden. Het zijn vooral de voorschoolse instellingen die het initiatief nemen in de samenwerking met scholen.

Samenwerking

Op de werkvloer

De onderzochte medewerkers zijn over het algemeen tevreden over de onderlinge samenwerking. Wel noemen zij de volgende punten ter verbetering: frequenter overleggen, het betrekken van de jeugdarts bij het overleg en het wenselijk is dat de samenwerking met de andere VVE-partners ook altijd via de werkvloer verloopt.

Managementniveau

De managers zijn over het algemeen tevreden over de onderlinge samenwerking, hoewel zij wel iets lagere cijfers geven dan hun medewerkers.

De managers geven de volgende verbeterpunten aan:

- Betere afstemming tussen basisschool en kinderopvang als het gaat om (wederzijds) initiatief nemen en terugkoppeling.
- De aanwezigheid van alle relevante partijen bij het overleg. Nu mist het consultatiebureau soms of worden in plaats van individuele scholen de overkoepelende stichtingen uitgenodigd.
- De gemaakte afspraken nakomen en implementeren op de werkvloer binnen de eigen instelling.

Ouderbetrokkenheid bij de VVE

Er zijn veel verschillende initiatieven om ouders te betrekken. Als kansrijk benoemen de onderzochte VVE-instellingen:

- Kijkochtenden
- 10-minuten-gesprekjes
- Hulp bij activiteiten
- Spelinloop
- Terugkoppeling via schriftjes
- Ouders uitnodigen bij activiteiten
- Informatieavonden voor ouders; wel wisselend
- Activiteitenkalender
- Nieuwsbrieven

Integraliteit VVE beleid

De instellingen werken met verschillende programma's waarop de medewerkers geschoold zijn. Daarnaast zijn er speciale VVE-coaches op de locaties. Voor het observeren van kinderen maken de medewerkers voornamelijk gebruik van KIIK!, een observatie en registratiedocument voor leidsters en leerkrachten. Ook hierin zijn de medewerkers geschoold.

Conclusies en aanbevelingen

Aan dit onderzoek hebben niet alle VVE-partners uit de gemeente meegewerkt. Dit beperkt helaas de conclusies die kunnen worden getrokken uit de onderzoeksresultaten. Ook de gegevens die zijn aangeleverd over het bereik en de resultaten van de VVE waren te beperkt om hier betrouwbare uitspraken over te doen.

De wel aangeleverde gegevens, leiden tot de volgende conclusies en/of aanbevelingen:

- Ondanks herhaald verzoek is niet door alle instellingen de vragenlijst ingevuld en zijn er zeer beperkte gegevens over het bereik en de resultaten aangeleverd. Het adequaat monitoren van procesafspraken en resultaten van de VVE vraagt om medewerking van alle betrokken VVE-partners in de gemeente Halderberge. Voor een vervolgonderzoek is het daarom noodzakelijk dat alle partners meewerken.
- De veranderingen in **het financieringsbeleid VVE** hebben geleid tot onduidelijkheid en vragen bij ouders en extra werk voor de VVE-partners. Betrek bij toekomstige veranderingen in het (financierings)beleid rond de VVE tijdig het consultatiebureau c.q. de JGZ. De JGZ vormt een belangrijke spil bij de indicering van doelgroepkinderen. Tevens kent de JGZ alle gezinnen in Halderberge door de frequente contactmomenten vanaf de geboorte. Hierdoor heeft de JGZ zicht op onder meer het kennisniveau van ouders van potentiële doelgroepkinderen. Indien de JGZ tijdig is betrokken en goed geïnformeerd over de wijzigingen, kan zij hierop anticiperen. Richting de ouders van doelgroepkinderen via de juiste begeleiding en doorverwijzing, maar ook richting gemeente. Denk bijvoorbeeld aan advies bij het opstellen van informatiemateriaal en aanvraagformulieren voor ouders.
- De onderzochte VVE-partners signaleren dat potentiële doelgroepkinderen mogelijk wegblijven of door hun ouders van de VVE-voorzieningen worden gehaald wegens de veranderingen in het gemeentelijke **financieringsbeleid VVE**. Kijk in overleg met de VVE-partners of het mogelijk is om deze signalen te onderbouwen met cijfers en besluit op basis van omvang en risico's welke maatregelen noodzakelijk zijn om een teruglopend bereik te voorkomen.
- De VVE-partners geven aan dat de **inloopsprekuren voor ouders** die het consultatiebureau houdt bij de kinderdagverblijven vooral meerwaarde hebben voor de medewerkers: korte lijnen en direct contact. Meerwaarde voor ouders is er nauwelijks, omdat zij het inloopsprekuren slecht bezoeken. Ga na of het bereik en de meerwaarde van het inloopsprekuren voor ouders kan worden verhoogd en zo ja, op welke wijze.
- Ondanks gemeentelijke afspraken passen niet alle VVE-partners het **Protocol Gegevensoverdracht** uit 2015 toe. Het is van belang dat dit protocol door alle instellingen toegepast wordt, met hierbij speciale aandacht voor terugkoppeling vanuit school naar de voorschoolse instelling met betrekking tot doelgroepkinderen.

- De peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en scholen zijn over het algemeen tevreden over het **overleg en de onderlinge samenwerking**. Daar waar het minder goed verloopt, kan de gemeente stimuleren om de afspraken in gezamenlijk overleg te evalueren en bij te stellen. Daarnaast blijft het voor alle betrokkenen een continu punt van aandacht om de samenwerking goed te houden.
Aandachts- en verbeterpunten bij de samenwerking zijn:
 - Kijk of de juiste partners aan tafel zitten, betrek bijvoorbeeld ook de jeugdarts bij overleggen.
 - Werk samen op management én uitvoerend niveau.
 - Maak goede afspraken over de frequentie van overleggen en de wijze van terugkoppeling vanuit alle samenwerkingspartners.
 - Specifiek voor het **koppeloverleg** geldt: kijk aan welke vorm van samenwerking behoefte is en maak op basis hiervan afspraken en zorg ervoor dat het koppeloverleg op werkvloerniveau is.
- Voor de **VVE-werkgroep** van de gemeente Halderberge is het van belang om in de toekomst alle relevante partijen te betrekken. De onderzochte VVE-partners benoemden hierbij als voorbeelden: de scholen in Halderberge die niet onder de Borgesius stichting vallen en het consultatiebureau/de JGZ.
- Daarnaast dienen de werkgroep leden ervoor zorg te dragen dat de afspraken uit de werkgroep worden nagekomen en uitgevoerd binnen de eigen instellingen. Heldere communicatie en terugkoppeling vanuit de werkgroep evenals concrete werkplannen kunnen hieraan een bijdrage leveren.
- Bekijk per locatie en instelling welke initiatieven kansrijk zijn om ouders te betrekken bij VVE. Wissel deze initiatieven met elkaar uit om ideeën op te doen om de **ouderbetrokkenheid** bij alle partners te vergroten.
- Om het bereik goed in kaart te brengen is het van belang om te monitoren of alle geïndiceerde kinderen ook daadwerkelijk VVE zijn gaan volgen. Het consultatiebureau zou hierin een rol kunnen spelen om in vervolg consulten na te vragen of de kinderen VVE volgen. De gemeente en het consultatiebureau kunnen samen bekijken of en op welke manier dit mogelijk zou kunnen zijn. Als dit niet mogelijk is, dient er in de werkgroep bekeken te worden op welke manier het bereik goed in kaart gebracht kan worden.
- Tot slot heeft de gemeente Halderberge met de VVE-partners ook **resultaatafspraken** gemaakt. Helaas zijn er voor dit onderzoek bijna geen resultaten aangeleverd en is het niet mogelijk om de resultaten te bekijken. Van belang is om te kijken op welke manier deze resultaten zichtbaar gemaakt kunnen worden om te monitoren op resultaatafspraken.

